ARCHIEFJES

V

FAMILIESOUVENIRS

2 - Gerarda te Brugge

Marc VANDAELE

ARCHIEFJES

FAMILIESOUVENIRS 2 - Gerarda CASTRYCK te Brugge

Wanneer Gerarda 17-18 jaar is, komt er een serieuze wending in haar leven, dank zij haar 'Tante Nonnetje'. **Sylvie Castryck**, de zus van vader Jules, is Annuntiate te Veurne en komt regelmatig naar Brugge. Haar kloosternaam is zuster Marie-Elisabeth. Zij kent de familie **Yperman** van de gelijknamige winkel voor koloniale waren, in de Zuidzandstraat, dichtbij het station. De tante heeft vernomen dat ze in de winkel een deftige jonge dame nodig hebben om de klanten te bedienen en denkt onmiddellijk aan haar nichtje Gerarda. We kunnen ons voorstellen dat de familie **Yperman** niet lang geaarzeld heeft Gerarda in dienst te nemen ; Gerarda is zich immers gaan voorstellen in aanwezigheid van zuster Marie-Elisabeth (1923).

Gerarda zal dus Proven verlaten en haar intrek nemen bij de familie **Yperman**, in de Zuidzandstraat, op enkele stappen van het Zand waar zich toen het station bevond. Aan die periode heeft Gerarda altijd de beste herinneringen gehad en ze sprak altijd met veel lof over deze familie. In de souvenirdoos steken ook prentbrief-kaarten van de heer en mevrouw Yperman, gestuurd vanuit toeristische plaatsen en gericht aan het echtpaar Van Daele-Castryck, rue du général Leman, 2 (Werfstraat). Dat zal ook wel wijzen op een wederzijdse waardering.

Uit het kleine album van de Engelse vrienden …
De winkel van **Jules Yperman** met aan de ingang Gerarda en …… ? Ernaast : le Café des Sports

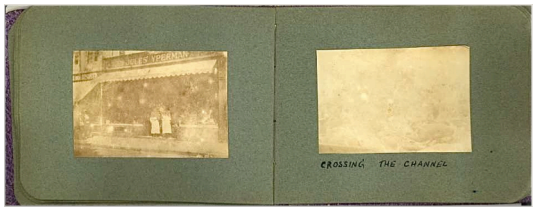

Het kleine album van de Engelse vrienden …

Spijtig genoeg heeft de tijd hier zijn destructief werk verricht en zijn de personen nog nauwelijks herkenbaar.

In de winkel maakt Gerarda er kennis met de Brugse bourgeoisie en het gebruik van de Franse taal leek wel een absolute vereiste te zijn om tot die bovenlaag te behoren. De kennis die ze opgedaan had in het volksschooltje van Proven kwam hier goed te pas. In

die periode van 'Yperman' maakte Gerarda kennis met de kwaliteitsartikelen die de winkel aanbood en met de verkoopkunst. Ze besteedde haar vrije tijd aan lectuur van Vlaamse, Franse en Engelse schrijvers. In haar notaboekje vond ik dat ze nauwkeurig bijhield welke boeken ze gelezen had, en wanneer, en wie telkens de auteur was. De Britse soldaten te Proven waren zeker niet vreemd geweest aan de grote belangstelling die ze ook had voor de taal van Shakespeare. Thuis heb ik veel horen vertellen over de familie **Georges Yperman**, over de zonen **Pierre** en

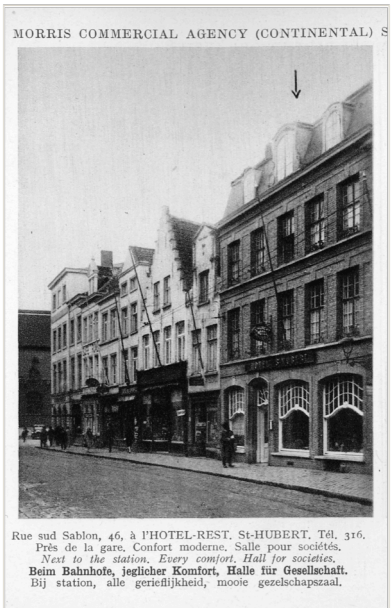

Etienne (terug te vinden op internet), en over **Madame Anna** en over **Mimi** (haar zuster). In 1941 betuigt Mimi nog haar medeleven bij het overlijden van het vierde kindje – Yves – van het echtpaar Raymond en Gerarda (brief 24 mei 1941).

Na **Yperman** kwam er de *'gleierswinkel'* **LEGON** waar allerlei voorwerpen in glas, porselein en faïence verkocht werden. Nu is daar de winkel **KRUIDVAT** gevestigd. In een publiciteitsboekje van de jaren dertig werd het **Hotel St-Hubert** (pijl) in de Zuid-zandstraat 46, aanbevolen. Het tweede huis ernaast (links) was de winkel van de familie **Yperman**, bekend voor zijn fijne voedingswaren. Op de hoek is er het **Hotel du Singe d'Or**. Verder wordt het uitzicht belet door de gebouwen van het oud station.

Het kleine album had nog andere herinneringen. In het jaar 1924 was de frontstreek nog altijd een toeristische trekpleister en in onze streken waren het vooral de Engelsen die er op 'bedevaart' kwamen. *Ieper, Passendale, Zillebeke …* waren even bekend geworden als *Tipperary*. Wanneer die Engelse familie in augustus 1924 naar Brugge gekomen is, was het om **Gerarda** te zien en het front te bezoeken. Voor Gerarda was het dan ook heel normaal dat ze de familie **May** vergezelde op haar ontdekkingsreis in de Westhoek.

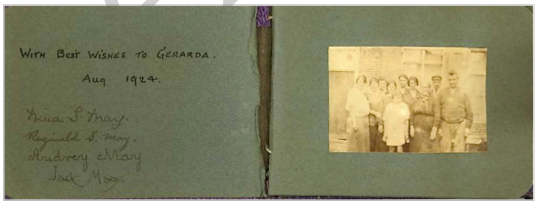

Die trip leidde hen ook naar Proven, waar Gerarda haar familie voorstelde en waar het ganse gezin **Castryck** met de bezoekers op de gevoelige plaat werden vastgelegd. Bij het uitvergroten van de foto heb ik mijn grootouders aan moederszijde ontdekt en kregen de vele vertelsels die ik gehoord had over Proven … gestalte.

ARCHIEFJES

ARCHIEFJES – Familiesouvenirs 2 – Marc VANDAELE 3

Dit is de enige foto waar ik mijn grootouders samen in hun dagdagelijkse doen heb kunnen zien. Vooraan rechts staan Florence en Jules. Florence is getroffen geworden door een beroerte. Haar man, de smid van Proven, zal overlijden enkele jaren nadien aan een leverziekte (1926). Achter hen staat Mr **May**. We herkennen de zoon Joseph en voor hem, links en rechts, Maria en Ida. Gerarda staat uiterst links. Anderen zijn leden van de '**May** family'.

De familie **May** werd ook gefotografeerd aan de Augustijnenrei, nabij het pension **O'Brien** waar ze logies hadden gevonden (zie 1914-1918 GETUIGENISSEN : MIJN OUDERS). Verder een kiekje in Sluis + een bezoek aan een van de vele Engelse oorlogskerkhoven.

1/ Augustijnenrei

2/ Sluis

3/ 20.000 graves

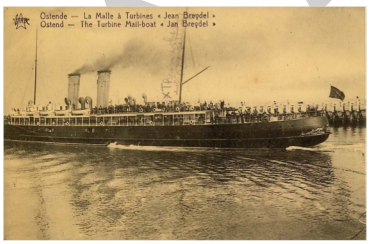

Nog een kaart met een foto van de 'Malle à Turbines – Jean Breydel". De tekst luidt als volgt : *Dear Gerarda, We are on the boat and it has been very wet but the sun is shining now. Best wishes from us all Reg and Nina, Jack & Audrey*. Op de kaart is aangeduid : *This is where we are sitting*.

Toen ik het oude 'kaftpapier' van een van Gerarda's boeken verwijderde, merkte ik dat zij papier van de winkel had gebruikt.

Zoals te zien is op het inpakpapier dat toen gebruikt werd, was Frans heel gebruikelijk in de winkels van standing en bleef die taal, voor een deel van de bourgeoisie, dikwijls het middel om de sociale barrière - die in de loop van de 19de eeuw gegroeid was - in stand te houden.

Het is ook tijdens deze **Jules Yperman-**periode dat ze haar toekomstige echtgenoot zal ontmoeten : Raymond VANDAELE. De oudste zoon uit de 'Beenhouwerij Charles VANDAELE' in de Smedenstraat kwam regelmatig vlees bezorgen aan huis en … zo gaat het dan. (Zie BRIEVEN VAN MIJN TANTE)

Hoewel in Brugge verblijvend, houdt Gerarda toch contact met haar 'thuis' in Proven want ze houdt ook foto's bij die betrekking hebben op Provense gebeurtenissen. In haar archieven steekt een foto van de zopas gestichte muziekvereniging DE VOLKSVREUGD (1923). Op 21 mei is er de inhuldiging met een optocht door het dorp.

De belangrijke gebeurtenissen in de West-Vlaamse hoofdstad worden eveneens gevolgd. Wanneer ik onder-staande foto voor het eerst zag, dacht ik dat het ging over een meeting van een of andere politieke beweging, op de Grote Markt te Brugge. De informatie onderaan de foto leerde me al vlug dat het ging over Palmzondag in maart van het jaar 1926. Het is naar aanleiding van de Processie van het Kruis.

Photo prise au moment où la foule étend le bras et jure fidélité au Christ !

De foto leert me twee dingen :

1/ de jaren twintig waren reeds vertrouwd met de oude Romeinse groet van Mussolini die we in de jaren dertig met een ander politiek figuur zullen associëren,

2/ Gerarda heeft zich al wat aangepast aan het 'chic' Brugs milieu want ze begint haar verklarende aantekeningen in de taal van Molière te maken.

ARCHIEFJES

Terwijl **Gerarda** te Brugge in dienst is bij de familie **Jules YPERMAN**, gaat het leven te Proven normaal verder. Hieronder : de mooiste foto die we hebben van de smidse te Proven. Grootvader **Jules** (links), zoon **Joseph** en dochters **Ida** en **Maria.**

Wanneer ik de foto's van het archief **Pette Blaevoet** (Zie PETTE BLAEVOET) doornam, herkende ik onmiddellijk de 'Platse' van Proven en, doorheen de paardenmolen, de smidse van Jules Castryck.

Tijdens de periode dat Gerarda bij **Yperman** werkt, houdt ze contact met de familie door middel van prentbriefkaarten. Ze schrijft regelmatig naar huis, te Proven, en eveneens naar haar nicht Martha Castryck, te Reninge. Die correspondentie levert enkele mooie gezichten op van het Brugge in de twintiger jaren. De kaart met de Vlamingbrug werd geschreven op 30 november 1925 om haar vader een **"Vive St-Eloi"** toe te wensen.

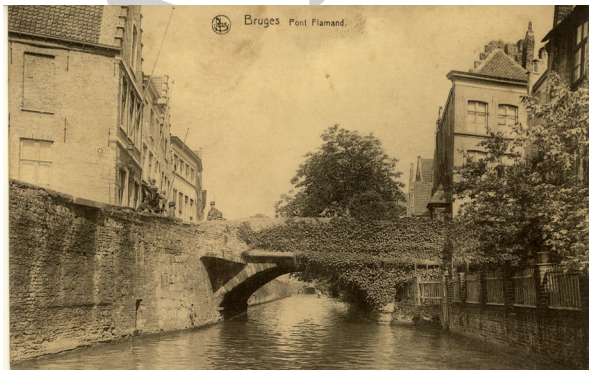

De **Vlamingbrug**

De **Steenstraat**

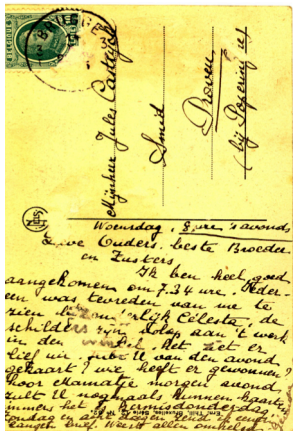

ARCHIEFJES

In die periode gaat het in Proven bergaf met de gezondheid van de smid. In de doos bevinden zich aandoenlijke brieven van zijn zuster, Soeur Marie-Elisabeth, Annunciate. De brieven zijn doordrongen van het soort godsdienstigheid dat wij nog gekend hebben tot het einde van de jaren vijftig.
Op **26 november 1926** schrijft ze aan haar schoonzus Florence, en aan de kinderen :

Ik heb uw kaartje goed ontvangen, waarin ik met spijt zie, dat mijnen lieven Broeder niet betert, spijts al het geweld dat wij den Hemel aandoen om zijne genezing te bekomen. Ik zou nog graag mijn lieven Broeder in leven vinden, en dat gij hem mijn briefken kunt geven, en misschien zelve voorlezen . Gerarda, gij hebt een groot ambt te vervullen, eene ziel ten Hemel leiden. Zeg van tijd tot tijd een schietgebedeken luidop. Alles wat gij wilt, o mijn God, mijn Jezus bermhertigheid. Zorg ervoor dat er een gewijde kaars in huis is en dat zij brandt op de kamer, zie dat gij er allen bij zijt om te bidden en om Papa een kruisken te vragen voor het verdriet dat gij hem soms zoudt kunnen aangedaan hebben. Aanhoor zijne lessen en bewaar ze in uw hert. Lieve neef en nichten, Papa heeft veel voor U allen gewrocht, de tijden zijn nu duur (= hard => les temps sont durs) ... Gerarda, hoe is het nu : Hebt gij nu naar Brugge geweest? en hebt gij uwen dienst opgegeven? Voorzeker zult gij wel ievers (ergens) eene goede plaats vinden. Nu moogt gij Papa niet meer verlaten, gaat beurtelings naar de kerk, Papa heeft dat gaarne dat gij voor hem gaat bidden. Maria houdt u sterk en zijt geheel overgegeven aan den wil Gods. Jozef houdt u kloek en beloof maar aan Papa uw beste te zullen doen en gij ook Ida en allen beloven veel voor Papa te zullen bidden en hem nimmer te vergeten. ... Om te besluiten, staat nog *: Ik zend ook voor elk een best + (kruisje).*

In een brief van **1 november 1926**, dankt **Sylvie** (Soeur Marie-Elisabeth) haar nichtje Gerarda voor haar 'Hoogdagwenschen' en voegt erbij : *Ik kan toch niet laten voor mijnen Broeder de recette mede te zenden voor steentjes in den lever. Gij zult erin zien de teekens aan dewelken men kan weten dat het steentjes zijn, alsook alles voor het zenden om die remedie te bekomen. ... Papa heeft reeds zovele crisissen gehad, heeft hij geen zeer in zijne rechte zijde? ... Ik zal al de Heiligen uit den Hemel bidden, deze gunst voor mijnen lieven Broeder te bekomen. Allen worden door deze remedie genezen. ...*

Zuster Marie-Elisabeth is werkzaam in de school van de Annunciaten te Veurne en schrijft nog verder *: Alle pensionnairen zijn in congé tot woensdag voormiddag. Idatje* is ook naar huis, zij is het al gewoon. Zij is in de Professionneel, zij doet haar best. In onze stad is het zending, 3 Paters in St-Niklaas en 2 in Ste-Walburga. Het H.Hart van Jezus is boven den Hoogen-Altaar heel schoon versierd, en guirlanden slingeren tusschen de pilaren door men gelt (helt = hel maken, verlichten) met elektrieke lichten. Alles is heel prachtig, de beide kerken zijn opgepropt van volk, en 1000 H. Communiën worden dagelijks uitgedeeld. Men ziet dat het geloof in ons Veurnsche volk nog zeer levendig is. Gode zij dank. ...*

**Idatje =Ida = het dochtertje van Camille Castryck, de broer van de smid.*

Voor wie nog de jaren vijftig gekend heeft, beantwoordt de beschrijving van die 'missies' te Veurne volledig aan de werkelijkheid van die periode. Die 'missies' komen eveneens voor in het dagboek van mijn schoonvader, toen hij te Marseille verbleef (1942 – zie Georges BECHOUX).

ARCHIEFJES

Er is ook een ongedateerde brief, rechtstreeks gericht aan haar broer, Jules. Ze probeert haar broer nog wat troost te brengen, ook al is ze zelf ziek. Het zal de laatste brief geweest zijn. Jules overlijdt enkele dagen nadien in de leeftijd van 58 jaar.
Zuster Marie-Elisabeth, geboren te Reninge op **21 maart 1870**, in het klooster getreden der Zusters Annuntiaten te Veurne in 1891, zal godvruchtig in de Heer ontslapen te Veurne, den **13 maart 1927**, een viertal maanden na haar broer.

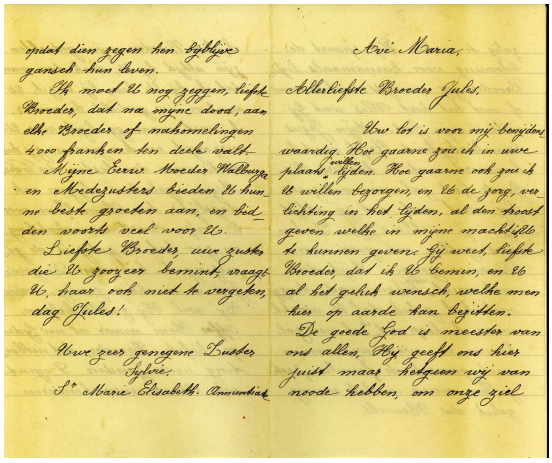

Ave Maria
Allerliefste Broeder Jules,
Uw lot is voor mij benijdenswaardig. Hoe gaarne zou ik in uwe plaats willen lijden. Hoe gaarne ook zou ik U willen bezorgen, en U de zorg, verlichting in het lijden, al den troost geven welke in mijne macht is, U te kunnen geven. Gij weet, liefste Broeder, dat ik U bemin, en U al het geluk wensch, welke men hier op aarde kan bezitten.
De goede God is meester van ons allen, Hij geeft ons hier juist maar hetgeen wij van noode hebben, om onze ziel zalig te maken, Hij spaart de belooning voor hiernamaals. Liefste Broeder, zeg somtijds met de mond of met het hert : Alles wat Gij wilt, mijn God, Mijn Jezus bermhertigheid. Zijt niet bekommerd met de kinders. De Goede God zal erin voorzien. Gij weet wel dat zij altijd bij mij welkom zijn. De kinders zullen ook goed voor Florence zorgen (vrouw van Jules). Zijt dus met niet meer bekommerd tenzij met het geluk dat U wacht, waar, ik hoop het, ik ook eens zal komen, en waar wij samen met gansch de familie feeste zullen vieren, in het eeuwig geluk des Hemels …

Hiernaast : het graf van Jules Castryck en Florence Van Straesselle te Proven

Gerarda en Raymond, augustus 1927 – Brugsche Lichtbeelddruk – Victor VAN SASSENBROECK - Wollestraat 20 – Brugge.

Gerarda blijft in Brugge verder in dienst van de familie **Yperman** en maakt er kennis met Raymond, zoon van slager Charles VANDAELE, uit de Smedenstraat.

ARCHIEFJES

ARCHIEFJES – Familiesouvenirs 2 – Marc VANDAELE 8

Raymond VANDAELE - oudste zoon uit de slagerij C. VAN DAELE - HAUTEKIET in de Smedenstraat – op zijn paasbest.

Het is een opname in de studio van de fotograaf …
(onbekend – Van Sassenbroeck ???). We hebben alweer een decordoek dat het interieur van een burgerwoning voorstelt, met de nodige gordijnen en draperieën. Er zijn zelfs drie trapjes afgebeeld …die leiden naar …
Ook hier bemerken we weer de lat aan de onderkant van het doek, die op de bodem rust.
De houding is weer typisch : de hand rustend op de stoel en de hoed in de andere hand. Raymond kijkt naar de fotograaf, het lichaam lichtjes gedraaid en de voeten, de een voor de andere.
In archieven van andere families zijn zeker nog foto's te vinden met datzelfde decor.

Op **16 juli 1930** worden Gerarda en Raymond in de echt verbonden te Proven. In de BRIEVEN VAN MIJN TANTE vertelt Noëlla over die reis naar Proven, voor het huwelijk van haar oudste broer.

De huwelijksfoto werd genomen door
Victor VAN SASSENBROECK
(Brugsche Lichtbeelddruk) – Wollestraat 20 - Brugge

De huwelijksreis neemt de richting **ANTWERPEN** alwaar, in die periode, de **"Wereldtentoonstelling"** de grote trekpleister is. De andere vaste waarde van de Scheldestad was natuurlijk **de Dierentuin**. Ze logeren bij familie (zijde van Julie HAUTEKIET = moeder van Raymond). Vanuit Antwerpen stuurt Gerarda deze prentkaart naar Proven. De kaart heeft een postzegel met de beeltenis van Zenobe GRAMME, en de stempel vermeldt : WERELDTENTOONSTELLING – ANTWERPEN – 1930 – EXPOSITION INTERNATIONALE. De kaart is gericht aan *Madame J. Castryck & famille*
Proven (lez Poperinghe)

De tekst : *Antwerpen 19/7/30*
Allerliefste mama, besten Broeder & Zusters,

ARCHIEFJES

Zoëven zijn we thuisgekomen van den dierentuin waar we alles goed afgezien hebben. Deze avond nu gaan we naar de verlichting der tentoonstelling gaan zien daar we morgen terugkeren naar huis.
Idatje, maandag zullen we u aan den trein afhalen hoor, en indien u wilt, breng mijn parapluie mede want nu heb ik Andréa's in gebruik. Vele groeten van Albert, Marie en Paulatje. Ontvangt allen ~~mijne~~ onze beste kussen thans schrijven we niet meer voor uwe komst Idatje,
Gerarde, Raymond

Het verblijf in de **Grande Epicerie de la Gare** heeft zijn invloed gehad want het adres is opgesteld in het Frans en Gerarda tekent zelfs met '*Gerarde*'.

Het jonge paar Raymond & Gerarda gaat zich eerst vestigen in de Veldmaarschalk Fochstraat, in het nieuw aangelegd Stübbenkwartier (Kristus-Koning – Brugge). Begin 1931 wordt een grote stap gezet en gaan ze in het Waalse **Florival** – dichtbij de taalgrens – een slagerij uitbaten voor rekening van *THE CHICAGO C° S.A. Alimentation en Général – Boucherie et Charcuterie en gros – USINES A FLORIVAL.* De opening van de winkel is voorzien op 5 januari 1931.

Florival was een heel avontuur en vooral Gerarda was bang in dat groot, verlaten huis. Af en toe was er bezoek van de familie (Maria, zus van Gerarda – zussen van Raymond) of van kennissen. In een van haar brieven vertelt tante Noëlla over haar verblijf in Florival (Zie IV -BRIEVEN VAN MIJN TANTE).

Links : Bezoek van de familie **Storie** op 28 juni 1931 (Gerarda – in blijde verwachting - en Raymond staan rechts op de foto) en op 15 mei 1932 (de kleine Christiane is

bijna 6 maand oud en zit op de schoot van … *Mimi* ?). Deze familie **Storie** is waarschijnlijk familie van mevrouw **Yperman (Anna IDE – Menen).** Op de foto van 1932 staat er één persoon meer : **Mimi**, de zus van Anna Ide ?). Misschien is er iemand onder de lezeressen of lezers van dit ARCHIEFJE die deze grootouders / overgrootouders herkent … (vanop foto's in eigen familiebezit).
In november 1931 werd de kleine **Christiane** geboren te **Ottenburg**, aan de taalgrens (ten zuiden van Sint-Agatha-Rode). Ze was het eerste kleinkind in de familie dus … het **troetelkind.** Tijdens een bezoek van de kersverse ouders aan de familie in Brugge, werd een kiekje gemaakt van Gerarda en dochtertje **Christiane**, in gezelschap van 4 zussen van Raymond (waaronder de kleine Noëlla). De beenhouwerij Charles VANDAELE was gelegen in de Smedenstraat (Zie BRIEVEN VAN MIJN TANTE) zodat de groene gordel aan de Smedenpoort het ideale decor voor familiesouvenirs vormde.

De foto werd genomen op 23 maart 1932, aan de vierstammige plataan op de Brugse vesting (Hendrik Consciencevest).

In 2009, 77 jaar nadien, zijn we diezelfde boom gaan opzoeken en hebben er een fotootje gemaakt van **Christiane**, echter alleen …

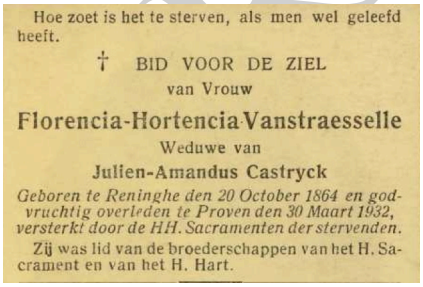

Hoe zoet is het te sterven, als men wel geleefd heeft.

† BID VOOR DE ZIEL
van Vrouw
Florencia-Hortencia Vanstraesselle
Weduwe van
Julien-Amandus Castryck
Geboren te Reninghe den 20 October 1864 en godvruchtig overleden te Proven den 30 Maart 1932, versterkt door de HH. Sacramenten der stervenden.
Zij was lid van de broederschappen van het H. Sacrament en van het H. Hart.

Een week na haar bezoek aan de familie te Brugge krijgt Gerarda het droevig bericht dat haar moeder, **Florencia VANSTRAESELLE**, overleden is. In Proven blijven over : zussen **Maria** en **Ida**, en broer **Joseph**. In de komende jaren zullen de zussen trouwen en blijft oud-strijder **Joseph** alleen achter in het ouderlijk huis.

Florival blijkt een korte etappe te zijn geweest want op 22 juni worden ze weer ingeschreven in de Brugse 'Bevolkingsboeken'. Het nieuw adres is : Graaf de Mûelenaerelaan 36.
Dat de klanten van Florival spijtig waren dat *'le boucher flamand'* vertrok, bewijzen de kaarten en brieven die in de Graaf de Mûelenaerelaan toekwamen …

ARCHIEFJES

Tekst : *Madame, Monsieur, - Nous avons été très heureux d'avoir de vos nouvelles. A Florival ça va toujours de plus en plus mal ; la première semaine les clients s'en sont plaint. Nous espérons encore vous revoir un jour et entretemps, Revevez Madame et Monsieur et la petite, nos bonnes amities -*
Vve Jaspart – Florival.

In april 1933 komt zelfs een opgeplooide verkoopsaffiche toe waarop geschreven staat : *Beminde vrienden, Het is de beenhouwerij waarvan wij U het affiche opsturen. Als U goesting hebt voor te koopen, er zijn geen liefhebbers voor. U zult het bij voordeelige prijs kunnen koopen – Uwe toegenegene vrienden – Alphonse en Leontine.*

Ter gelegenheid van hun **Gouden Jubileum** – in **1980** – organiseerden we een verrassingsuitstap naar Florival. Het was een emotioneel weerzien met de plaats die een grote rol had gespeeld in de beginperiode van hun huwelijk. Van de bewoners van het huis, kregen we uitleg over de veranderingen die de *'boucherie'* van 1931 had ondergaan.

Beenhouwerij
R. VAN DAELE – CASTRYCK
Carmerstraat 88 – nu privéhuis
nr 96

Van de **Graaf Demûelenaerelaan** gaat het enkele maanden later (6 september 1933) naar de **Carmerstraat** 88, alwaar voorlopig weer een slagerswinkel wordt uitgebaat. Hier komt een zoontje ter wereld : **Carlos**.
Grond wordt aangekocht te Sint-Andries, langs de Gistelse Steenweg, naast de herberg, **de Lange Munte**.
Daar wordt de nieuwe **Vleeschhouwerij R. VAN DAELE – CASTRYCK** gebouwd.

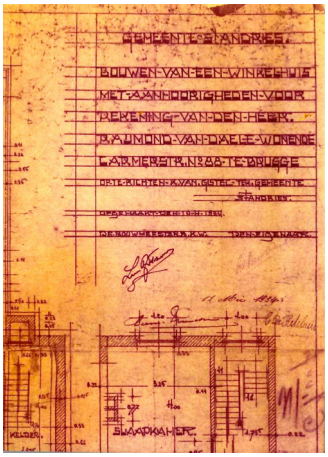
GEMEENTE ST-ANDRIES.

BOUWEN VAN EEN WINKELHUIS MET AANHOORIGHEDEN VOOR REKENING VAN DEN HEER RAYMOND VANDAELE WONENDE LAARMEERSTR. N:99A TE BRUGGE

Het plan wordt opgemaakt door architect **L. Rotsaert.** Het gaat over *een winkelhuis met aanhoorigheden.*
Tussen de papieren in de blikken doos, stak dit fototje (juni 1934) : Gerarda - met de nieuwgeborene op de arm – en dochtertje, komen zien hoe de werken vorderen aan de nieuwe slagerswinkel.
In het trouwboekje staat aangeduid dat de nieuwe woning betrokken wordt op 24 augustus 1934.
In **1935** – op 9 augustus – komt er nog een wereldburgertje bij : **Guy**.

1936 – Carlos – Guy – Christiane

1938 – Guy – Christiane - Carlos

De jeugd groeit op, zorgeloos, onwetend over wat zich afspeelt in de omringende wereld. Nevenstaande foto wordt genomen op 21 augustus 1938. De politieke spanning in Europa neemt toe. Zopas is er de Anschluss geweest en eind september wordt in München een verdrag getekend dat niets goeds voorspelt. Wanneer de oorlog uitbreekt – mei 1940 - vreest Raymond moeilijkheden voor zijn slagerij en haalt er het uithangbord van af. (Het bord werd immer precieus bewaard, vooral omwille van de benaming ***'Vleeschhouwerij'*** **-** cfr. **Fleischhauerei)**

Op 7 november van dat eerste oorlogsjaar (1940) breidt de familie zich opnieuw uit en wordt een derde zoontje geboren : **Yves**. De kleine Yves (6 maand) bezwijkt aan een longaandoening en zijn dood dompelt de familie in diepe rouw. Mijn zus was toen 10 jaar en zes maand oud wanneer haar broertje stierf en nog steeds is ze ontroerd wanneer ze vertelt over die pijnlijke momenten.

Verscheidene zondagnamiddagen van mijn vroege jeugd werden besteed aan de 'bedevaart' naar het graf van **Yves**.
Op **8 februari 1942** werd ik dan, als laatste in de rij, op de wereld gezet. Bevallingen hadden toen meestal thuis plaats en er werd beroep gedaan op de hulp van een ervaren vroedvrouw. Die winter van 1942 staat bekend als een zeer strenge winter en – zoals mij dikwijls werd verteld – papa Vandaele is toen juffrouw Seghers gaan halen die woonde in de Suveestraat, aan het Astridpark. Geen sprake van auto of tram, op dat tijdstip van de dag was er alleen maar **de fiets**. De bevalling thuis moet wel in vele gezinnen een heel mysterieuze gebeurtenis geweest zijn. Met de schroom van toen werden de kinderen op afstand gehouden en aan mijn zus – die verlangd had naar een nieuw zusje – werd verteld dat de pater die rondkwam met een volle mand kindjes, geen mooie meisjes meer had. Dit waren de eerste ogenblikken van mijn **TO BE**.
Gedurende de oorlogsjaren was ik te klein om mij iets van die jaren te herinneren.
Die oorlogsperiode is een bewogen tijd geweest en het is maar via getuigenissen en documenten dat ik die fase van mijn pril bestaan heb leren kennen. In DE LANGE MUNTE logeerden toen Duitse soldaten en de 'frigo' van de 'Vleeschhouwerij VAN DAELE' was aangeslagen door het Duitse leger. Mijn vader kon spannend vertellen over die tijd : over de Duitse soldaten die moesten oefenen op het plein rechtover de St-Baafskerk.
Raymond en Gerarda – die als kinderen de eerste wereldoorlog hadden meegemaakt en nu zelf kinderen hadden – moeten weinig geneigd geweest zijn om zich ideologisch op glad ijs te wagen. Wel hadden ze hun sympathieën. Ik had reeds vroeg begrepen dat Gerarda uitgesproken anglofiel was want in de woonkamer van de 'vleeschhouwerij' hing het portret van de sigaarrokende Winston Churchill.

ARCHIEFJES

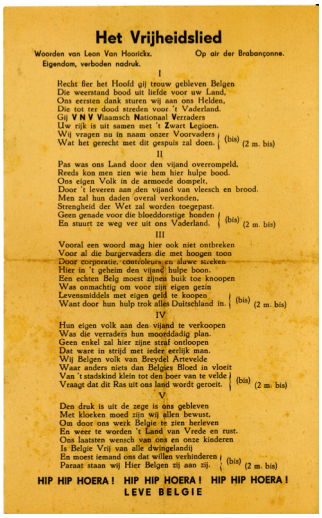

Het Vrijheidslied

Woorden van Leon Van Hoorickx. Op air der Brabançonne.
Eigendom, verboden nadruk.

I
Recht fier het Hoofd gij trouw gebleven Belgen
Die weerstand bood uit liefde voor uw Land,
Ons eersten dank sturen wij aan ons Helden,
Die tot ter dood streden voor 't Vaderland.
Gij V N V Vlaamsch Nationaal Verraders
Uw rijk is uit samen met 't Zwart Legioen.
Wij vragen nu in naam onzer Voorvaders
Wat het gerecht met dit gespuis zal doen. (bis) (2 m. bis)

II
Pas was ons Land door den vijand overrompeld,
Reeds kon men zien wie hem hier hulpe bood.
Ons eigen Volk in de armoede dompelt,
Door 't leveren aan den vijand van vleesch en brood.
Men zal hun daden overal verkonden.
Strengheid der Wet zal worden toegepast.
Geen genade voor die bloeddorstige honden
En stuurt ze weg ver uit ons Vaderland. (bis) (2 m. bis)

III
Vooral een woord mag hier ook niet ontbreken
Voor al die burgervaders die met hoogen toon
Door corporatie, controleurs en sluwe streken
Hier in 't geheim den vijand hulpe boon.
Een echten Belg moest alles buik toe knoopen
Was onmachtig om voor zijn eigen gezin
Levensmiddels met eigen geld te koopen
Want door hun hulp trok alles Duitschland in. (bis) (2 m. bis)

IV
Hun eigen volk aan den vijand te verkoopen
Was die verraders hun moordadig plan.
Geen enkel zal hier zijne straf ontloopen
Dat ware in strijd met ieder eerlijk man.
Wij Belgen volk van Breydel Artevelde
Waar anders niets dan Belgies Bloed in vloeit
Van 't standskind klein tot den boer van te velde (bis) (2 m. bis)
Vraagt dat dit Ras uit ons land wordt geroeit.

V
Den druk is uit de zege is ons gebleven
Met klocken moed zijn wij allen bewust.
Om door ons werk Belgie te zien herleven
En weer te worden 't Land van Vrede en rust.
Ons laatsten wensch van ons en onze kinderen
Is Belgie Vrij van alle dwingelandij
En moest iemand ons dat willen verhinderen (bis) (2 m. bis)
Paraat staan wij Hier Belgen tij aan tij.

HIP HIP HOERA ! HIP HIP HOERA ! HIP HIP HOERA !
LEVE BELGIE

Brugge en St-Andries is vrij

Beste Parochianen,

Morgen Woensdag 13 September te 7 1/2 uur, plechtige mis van dank om onze bevrijding.

Wij zingen het TE DEUM en het Nationaal Lied wordt plechtig gespeeld.

LEVE BELGIE

Wij bidden voor een spoedigen Vrede, voor de bevrijding van onzen Koning en van onze gedeporteerde mannen in den vreemde.

Namens Sint-Baafs Parochie.

L. VAN DEN BERGHE.
Pastoor
R. BLIECK en J. DELEU.
Onderpastoors.

Drukk. L. Lecrange, Sint-Andries.

Gerarda bewaarde graag en veel, steeds in de overtuiging dat sommige onbenullige details van het 'heden' ooit een interessant historisch item konden worden in de toekomst … en gelijk had ze ! Wat rondgedeeld werd bij de bevrijding van St-Andries en later bij velen in de papiermand terechtkwam, blijkt nu interessante documentatie te zijn die getuigt van een woelige periode.

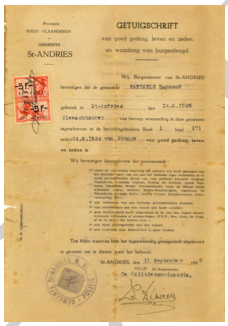

GETUIGSCHRIFT
van goed gedrag, leven en zeden
en waarborg van burgerdeugd

St-ANDRIES

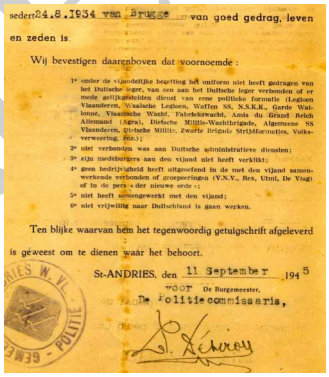

sedert 24.8.1934 van Brugge van goed gedrag, leven en zeden is.

Wij bevestigen daarenboven dat voornoemde :

1° onder de vijandelijke bezetting het uniform niet heeft gedragen van het Duitsche leger, van een aan het Duitsche leger verbonden of er mede gelijkgestelden dienst van eene politieke formatie (Legioen Vlaanderen, Vlaamsche Legioen, Waffen SS, N.S.K.K., Garde Wallonne, Vlaamsche Wacht, Fabriekswacht, Amis du Grand Reich Allemand (Agra), Diefsche Militie-Wachtbrigade, Algemeene SS Vlaanderen, Duitsche Militie, Zwarte Brigade Strijdformaties, Volksverweering, Blo.) ;

2° niet verbonden was aan Duitsche administratieve diensten;

3° zijn medeburgers aan den vijand niet heeft verklikt;

4° geen bedrijvigheid heeft uitgeoefend in de met den vijand samenwerkende verbonden of groeperingen (V.N.V., Rex, Ultni, De Vlag of in de pers der nieuwe orde ;

5° niet heeft samengewerkt met den vijand;

6° niet vrijwillig naar Duitschland is gaan werken.

Ten blijke waarvan hem het tegenwoordig getuigschrift afgeleverd is geweest om te dienen waar het behoort.

St-ANDRIES, den 11 September 1945

VOOR De Burgemeester,
De Politiecommissaris,

In de familiedocumenten ontdekte ik volgend getuigschrift dat een lezer verwonderd kan doen opkijken. Het is een *Getuigschrift van goed gedrag en zeden* ***en waarborg van burgerdeugd***. De lange lijst van 'gewraakte' verenigingen en partijen, toont aan hoe de maatschappij vòòr en tijdens de oorlog wel moet verdeeld geweest zijn. Het zal wel 'het document' geweest zijn dat betrokkene toeliet verder zijn 'vleeschhouwerij' uit te baten.

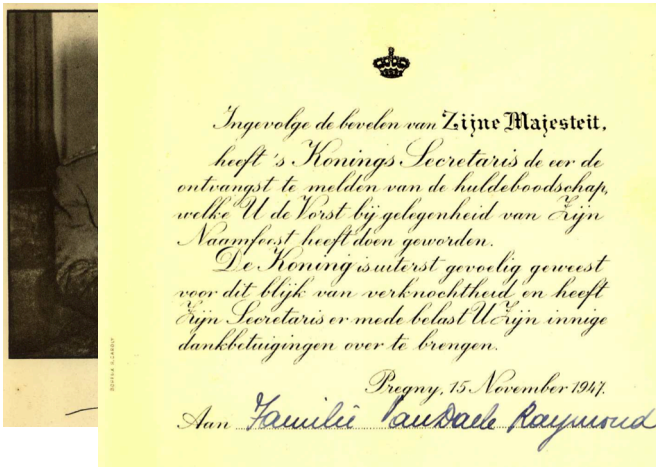

Ingevolge de bevelen van Zijne Majesteit, heeft 's Konings Secretaris de eer de ontvangst te melden van de huldeboodschap, welke U de Vorst bij gelegenheid van Zijn Naamfeest heeft doen geworden.

De Koning is uiterst gevoelig geweest voor dit blijk van verknochtheid en heeft Zijn Secretaris er mede belast U zijn innige dankbetuigingen over te brengen.

Pregny, 15 November 1947.

Aan Familie Vandaele Raymond

De politieke situatie na 1945 bleef gespannen naar aanleiding van de vraag of het wenselijk was dat koning Leopold zou terugkeren naar België. Hier weer blijkt het kleine familiearchief duidelijkheid te scheppen. De kaart die Raymond en Gerarda ontvingen uit de villa te **Pregny** (Zwitserland), wijst erop dat ze – zoals zovelen in Vlaanderen – 'Leopoldsgezind' waren. Op de schoorsteen in ons 'salon' prijkten immers de koperen beeltenissen van Leopold en van Astrid aan weerszijden van een slanke O.-L.-Vrouw (Regina Mundi).

De Koningskwestie was voor de jongste telg in het gezin – ik was toen 8 jaar – het eerste politiek conflict waarvan ik bewust getuige was. Ik herinner me nog levendig de strooibiljetten en de afbeeldingen van **Leopold III** die overal verspreid lagen, en de grote **JA**'s die op de wegen gekalkt waren.

Tijdens mijn verblijfperiodes in Wallonië kreeg die Koningskwestie voor mij zijn ware dimensie en werd mij die opiniekloof tussen Vlamingen en Walen duidelijk.

ARCHIEFJES

De sympathie voor Leopold III was bijlange niet zo uitgesproken als in Vlaanderen. Bij het uitpluizen van mijn schoonvaders archief (Zie Georges BECHOUX) bemerkte ik dat bij Waalse vaderlandse plechtigheden in Engeland (periode 40-44), steeds de beeltenis van koning Albert I werd gebruikt i.p.v. die van Leopold III.

1954 – Carlos-Gerarda-Guy-Marc-Raymond-Christiane bij fotograaf BLEYAERT (nabij Pannenhuis)

Voor **Raymond** en **Gerarda** was die naoorlogse tijd, een periode van hard werken om er met zijn zessen door te komen. In de jaren zestig kwam West-Europa echt op adem en het is wel terecht dat men ze 'the golden sixties' noemt. De familiegeschiedenis verloopt verder zoals ze verloopt in meeste gezinnen : met hoogtes en laagtes, met blije en droevige momenten. Geen reden om er nog speciale hoofdstukken aan te wijden want zo kan over ieder gezin een boek geschreven worden.

Eén jaartal wordt echter voor de familie in **zwarte inkt** geschreven : **1964**. Op 28 september van dat jaar worden Raymond en Guy (opvolger in de slagers-winkel) samen slachtoffer van een verkeersongeval ; **Guy** verliest hierbij het leven. Zijn echtgenote, **Marleen SABBE**, bevalt drie maand later van hun dochtertje, **Hilde**. Geen reden om hier met details oude wonden open te rijten. Zeker is dat een dergelijk drama iedereen tekent voor het leven. Het doet beseffen hoeveel leed geleden wordt in al die gezinnen waarvan de naam vermeld wordt onder de rubriek : **Dodelijk Verkeersongeval**.

Na mijn huwelijk in **1968**, woonden **Raymond** en **Gerarda** alleen in de beenhouwerij tot 1973. Toen was het tijd om ermee te stoppen. Ze waren toen 68 jaar oud. Toen ik zelf 68 jaar was en reeds enkele jaren op pensioen, dacht ik met bewondering aan die moedige mensen voor wie niets te veel of te zwaar was.

In **1973** werd de slagerswinkel verkocht en gingen Raymond en Gerarda zich vestigen in de Diksmuidse Heirweg 29 (St-Andries).

ARCHIEFJES

Een datum die met gouden letters mag geschreven worden : **1980**. Het was hun **GOUDEN JUBILEUM : 50** jaar huwelijk. Dé gelegenheid om de familie nog eens bijeen te hebben. Na de mis in Sint-Baafskerk, ging het feest door in het restaurant **De Zilveren Pauw**, in de Zilverstraat.

Drie mooie herinneringen aan die heuglijke 16 juli 1980 :
Gerarda en Raymond 50 jaar getrouwd
Gerarda omringd door Guy Savaete, de zoon van haar zus Ida (+) en schoonbroer Urbain Savaete (+) – Ludwina en Micheline Beddeleem, de dochters van haar zus Maria (+) en schoonbroer Michel Beddeleem (+)
Raymond samen met zusters Gaby, Noëlla (schrijfster van de **Brieven van mijn tante**), Andrea, broer Antoine, en Antoinette

Kort daarop zijn we met de jubilarissen naar **Florival** gereden alwaar ze 48 jaar voordien voor enige tijd *'les bouchers flamands de Florival'* waren.

Fotootje van Raymond en Gerarda in het portaal van de kerk waar ze 's zondags naar de mis gingen : **Pécrot**.
Enkele tientallen jaren (2001) later zou diezelfde naam - **Pécrot** - in het nieuws komen wegens een tragisch treinongeval.

Een laatste hoogtepunt in **Gerarda**'s leven was **zaterdag 4 april 1981**, wanneer – op initiatief van de heer **Gerard CATTEAU** - de familie **CASTRYCK** samenkwam in Heuvelland. Een gezellig weerzien van neven en nichten tijdens een gezellige *Heuvellandse Koffietafel*.

Gerard CATTEAU (2de rij, achter Raymond) heeft

ARCHIEFJES

de Castrycks bijeengebracht. Momenten die moeten gekoesterd worden. Ze zijn familiegeschiedenis geworden ; souvenirs die me o.a. inspireerden om te schrijven over MENSEN. (Zie ARCHIEFJE I - Iets over MENSEN)

Na een leven te hebben geleid, gekenmerkt door vlijt en godsvrucht, werd Gerarda in november 1982 getroffen door een hersenbloeding. De verstandige en actieve vrouw die ze was, moest het nu 25 maanden doen met een halfverlamd lichaam : niet meer lezen, niet meer schrijven, niet meer spreken. Ze werd verzorgd in het nieuwe A.Z. Sint-Jan te Brugge en stierf in de verplegingseenheid van het Ziekenhuis op 5 december 1984.
Wanneer Tom Lanoye - enkele jaren geleden - zijn SPRAKELOOS voorstelde, wisten wij zeer goed wat hij bedoelde, en samen met ons, al diegenen die zich ooit in eenzelfde situatie hebben bevonden.

Na de dood van 'mama' (Gerarda) voelde Raymond zich vaak heel eenzaam in zijn huis, in de Diksmuidse Heirweg. Tijdens zijn pensioen had hij dikwijls de tijd gevuld met dichtwerkjes te maken (de beenhouwer-dichter). In die laatste periode maakte hij wel een ontroerend gedicht over die "lege plek" aan zijn zijde.
Bij de overburen maakte hij kennis met Jo - bij wie hij het wel kon vinden. Hun vriendschap duurde een goed jaar en toen werd Raymond ziek. Hij overleed in het A.Z. Sint-Jan op 26 december 1986, in aanwezigheid van zijn kinderen en van Jo.

Een mooi moment voor de slager : Raymond tijdens het Jubileumfeest in gesprek met de bekende Brugse vleeshandelaar Gustave HOSTE.

In dankbaar aandenken …

M.V. 2014

ARCHIEFJES